

Sygn. akt III U 914/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Oleszek

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy M. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o przeliczenie podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania M. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 29 kwietnia 2013 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. N. prawo do przeliczenia renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia, wynoszącego 57,76 %, począwszy od dnia 29 marca 2013 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 914/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 października 2013 r.

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2012 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy M. N. przeliczenia renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, poprzez przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia.

W uzasadnieniu powołano przepis art. 22 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412).

W uzasadnieniu zaś wskazano, że z przedłożonych przez wnioskodawcę angaży można tylko stwierdzić, iż wynagrodzenie w latach 1974-1991 było określone stawką godzinową. Ustalenie wynagrodzenia stanowiącego

podstawę wymiaru świadczenia jest niemożliwe z powodu braku dokumentu stwierdzającego liczbę godzin, jaką wnioskodawca faktycznie przepracował w danym okresie.

Wnioskodawca M. N. w dniu 4 czerwca 2013 r. złożył odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przeliczenie wysokości świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń wynikających z przedstawionych angaży.

W uzasadnieniu podał, że pominięcie przez organ rentowy wysokości wynagrodzenia, jakie osiągał w czasie zatrudnienia w latach 1974-1991 r. zaniżyło wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty, przez co otrzymał niskie świadczenie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Podniesiono, że brak jest podstaw do przeliczenia podstawy wymiaru renty wnioskodawcy wyłącznie na podstawie angaży z lat 1974-1991 bez dokumentacji wskazującej liczbę faktycznie przepracowanych przez niego godzin.

Ponownie odwołano się do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412).

Sąd Okręgowy III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w P. ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. N., urodzony (...), ma przyznane prawo do renty z tytułu częściowej na okres do 31 października 2013 r.

Z pierwszym wnioskiem rentowym wystąpił on w dniu 9 stycznia 2001 r. przedkładając oświadczenie, iż nie może podać zarobków z okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) w C. w latach 1974-1991 z powodu likwidacji tej jednostki. Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 5 marca 2001 r., od dnia 25 stycznia 2001 r. przyznano mu prawo do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął przeciętną postawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 2000 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalił na 52,50 %. Ponadto do ustalenia wysokości renty uwzględniono 30 lat okresów składkowych i 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Ostatnią decyzją z dnia 12 listopada 2010 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od dnia 1 października 2010 r. do 31 października 2013 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia pozostał w niezmienionej wysokości 52,50 %.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek rentowy z dn. 9.01.2001 r.
- Oświadczenie wnioskodawcy z dn. 9.01.2001 r.
- decyzje rentowe z dn. 5.03.2001 r. i 12.11.2010 r.

W dniu 29 marca 2013 r. wnioskodawca złożył wniosek o przeliczenie renty, domagając się uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych po uzyskaniu prawa do renty oraz obliczenia wwpw z uwzględnieniem wynagrodzeń na podstawie angaży z lat 1974-1991.

W wyniku rozpoznania powyższego wniosku organ rentowy decyzją z dnia 29 kwietnia 2012 r. znak: I/212327231/25 przeliczył wnioskodawcy M. N. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, począwszy od dnia 1 marca 2013 r. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych, tj. 1981-2000 i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru - 54,42%. Ponadto stwierdzono,

że do ustalenia wysokości renty uwzględniono 35 lat, 1 miesiąc okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość świadczenia ustalono na kwotę 966,65 zł.

Natomiast zaskarżoną decyzją również z dnia 29 kwietnia 2013 r. odmówiono przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia.

Równocześnie decyzją z dnia 9 maja 2013 r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy wnioskodawcy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. . wwpw ustalono na 47,15%.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o przeliczenie renty z dn. 29.03.2013 r.
- decyzja przeliczająca rentę z dn. 29.04.2013 r.
- decyzje odmowna z dn. 29.04.2013 r.
- decyzja kapitałowa z dn. 9.05.2013 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca M. N. w okresie od 1 lipca 1970 r. do 31 grudnia 1973 r. tj. 3 lata i 6 miesięcy był zatrudniony przez (...)w D., na stanowisku traktorzysty. Następnie w okresie od 1 stycznia 1974 r. do 31 lipca 1991 r. tj. 17 lat i 7 miesięcy pracował w Spółdzielni (...) w C.. Również był tam zatrudniony jako traktorzysta, a od dnia 1 sierpnia 1991 r. do 30 września 1991 r. tj. 2 miesiące na stanowisku kombajnisty – kierowcy.

Wnioskodawca w (...) C. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty, a także kombajnisty. W okresie od wiosny do jesieni (marzec-listopada) zajmował się głównie pracami polowymi, natomiast w okresie zimowym - transportem materiałów budowlanych. W czasie całego zatrudnienia przede wszystkim jeździł on ciągnikiem marki U. (...), natomiast od około 1978 r. w czasie żniw obsługiwał także kombajn. Najpierw miał przydzielony Kombajn marki V., a następnie B. (...). Ponadto do jego obowiązków należała obsługa spycharko-koparki oraz samochodów dostawczych (marki Ż.) i ciężarowych. Przy czym czynności te wykonywał okazjonalnie, w razie konieczności zastępstwa nieobecnego pracownika.

Przełożonym wnioskodawcy był świadek Z. W. (1) - kierownik bazy w C. od 1974 r. To on rozdzielał pracę pomiędzy 26 traktorzystów i mechaników. Każdy z kierowców codziennie otrzymywał kartę pracy ze zleceniami robót. W okresie prac polowych zwykle poszczególne roboty wykonywane były kompleksowo w kolejnych miejscowościach, obsługiwanych przez (...) w C.. Traktorzyści kierowani byli np. do koszenia traw, następnie do wykonywania oprysków, orki, siania itp. Faktyczny czas pracy wynikał z charakteru robót polowych. Formalnie wszyscy byli zatrudnieni w wymiarze 8 godzin dziennie i 6 godzin w soboty, jednak prace zwykle trwały po 10-12 godzin dziennie od 6-7 rano do późnych godzin wieczornych. W okresie nasilonych prac polowych (sianokosy, żniwa, wykopki) pracowano także w niedziele i święta. Wnioskodawca w okresie żniw, co roku od 1978 r. tj. od ukończenia kursu, jeździł kombajnem. Wtedy pracował w zasadzie przez cały tydzień po kilkanaście godzin. Wyjeżdżał nawet po 250 godzin miesięcznie.

Na koniec dnia pracy karty odbierał kierownik i przekazywał je do działu księgowego. Najpierw przez około rok świadek Z. L. (1), jako referent, a następnie świadek J. L. (1) na bieżąco przygotowywali zestawienie godzin pracy dla każdego traktorzysty (kombajnisty). J. L. (1) ponadto „fakturowała” wykonane przez nich zlecenia. Po sporządzeniu zestawienia godzin za dany miesiąc kolejna pracownica księgowości uwzględniając stawkę godzinową obliczała wysokość wynagrodzenia oraz premii zatwierdzonej przez Zarząd (...)u. Na podstawie listy płac 10-go każdego miesiąca wypłacano pensje. Wynagrodzenie traktorzystów oraz kombajnistów ustalane było według stawki

godzinowej, wypłacano im też wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, premie i nagrody oraz dodatek szkodliwy za wykonywanie oprysków, dodatek stażowy i tzw. „13” pensję.

Dowód: 1. Akta osobowe wnioskodawcy Z (...) C.:

- zakres czynności traktorzysty,
- odpis zaświadczenia ukończenia kursu kombajnisty z dn. 23.03.1978 r.

2. zeznania świadków:

- Z. W. (nagranie rozprawy z dn. 6.09.2013 r. - 8 min),
- z. L. (nagranie rozprawy z dn. 6.09.2013 r. - 21 min),
- J. L. (nagranie rozprawy z dn. 6.09.2013 r. - 44 min),

4. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dn. 6.09.2013 r. - 1,02 min).

Sąd ustalił też, że stawka godzinowa ustalona dla wnioskodawcy w całym okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w C. w poszczególnych latach była następująca:

- 1.04.1974 r. – 31.01.1975 r. - 10,50,- (starych) zł/ godz.
- 1.02.1975 r. – 31.12.1976 r. - 12,- zł/godz.
- 1.01.1977 r. – 30.04.1979 r. - 13,70,- zł/godz.
- 1.05.1979 r. – 31.12.1979 r. – 16,-zł/godz.
- 1.01.1980 r. – 30.09.1980 r. - 17,-zł/godz.+ 5% dodatek stażowy
- 1.10.1980 r. – 31.03.1981 r. – 19,-zł/godz. + 5% dodatek stażowy
- 1.04.1981 r. - 30.11.1982 r. - 26- zł/godz. + 5% dodatek stażowy
- 1.12.1982 r. – 31.03.1983 r. - 28,-zł /godz..+ 5% dodatek stażowy
- 1.04.1983 r.- 31.12.1983 r. – 30,70 zł/godz.+ 5% dodatek stażowy
- 1.01.1984 r. - 28.02.1984 r. – 30,70 zł/godz. + 10 % dodatek stażowy
- 1.03.1984 r. - 31.03.1985 r. – 36,-zł/godz. + 10 % dodatek stażowy
- 1.04.1985 r. - 30.06.1986 r. – 40,- zł/godz. + 10 % dodatek stażowy
- 1.07.1986 r. - 30.06.1987 r. – 49,- zł/godz. + 10 % dodatek stażowy
- 1.07.1987 r. - 31.03.1988 r. – 52-, zł/godz. + 10 % dodatek stażowy
- 1.04.1988 r. - 30.09.1988 r. – 90-, zł/godz. + 10 % dodatek stażowy
- 1.10.1988 r. - 28.02.1989 r. – 90 -, godz. + 10 % dodatek stażowy
- 1.03.1989 r. - 31.03.1990 r. – 135,-, zł/godz. + 22,5 % dodatek stażowy
- 1.04.1990 r. - 30.09.1990 r. – 1.900,- zł/godz. (prace polowe) + 22,5 % dodatek stażowy

- 1.10.1990 r. - 31.07.1991 r. – 3.100,-zł/godz. (prace polowe) + 22,5 % dodatek stażowy

- 1.08.1991 r. - 31.08.1991 r. – 27.000,-zł/godz. (stawka zryczałtowana za pracę kombajnisty) + 22,5 % dodatek stażowy,

- 1.09.1991 r. - 30.09.1991 r. – 8.000,-zł/godz. (stawka płacy zasadniczej) + 22,5 % dodatek stażowy.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty, obliczony według najkorzystniejszego wariantu, w tym według wynagrodzeń z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1974-1991, wynikających

z angaży wyniósł 57,76%, a wysokość renty brutto 995,19 zł. Przy czym Sąd przyjął wysokość wynagrodzeń wnioskodawcy za okres od 1 kwietnia 1974 do 30 września 1991 r. obliczonych według stawki godzinowej wynikającej z angaży, przy przyjęciu 26 dniowego miesiąca pracy (z wyłączeniem niedziel) i 8 godzinnego dnia pracy od poniedziałku do soboty.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- świadectwo pracy z dn. 30.09.1991 r.

2. Akta osobowe wnioskodawcy z (...) C.:

- angaże za lata 1974-1991,

3. pismo ZUS O/R. z dn. 24.09.2013 r. k. 22.

Ponadto Sąd ustalił, że równolegle przed tut. Sądem toczyła się sprawa z odwołania wnioskodawcy od odmownej decyzji emerytalnej. Nieprawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 2 października 2013 r. sygn. akt III U 1001/13 zmieniono decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury, począwszy od dnia 13 kwietnia 2013 r.

Dowód: 1. Akta tut. Sądu sygn. akt III U 1001/13.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w ramach toczącego się w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Za wiarygodne Sąd uznał też dowody z zeznań świadków Z. W. (1), Z. L. i J. L. (1) oraz przesłuchania wnioskodawcy. Świadkowie przez wiele lat pracowali razem z wnioskodawcą w (...) w C., jako jego przełożeni znali zakres obowiązków wnioskodawcy i warunki jego zatrudnienia. Świadkowie zgodnie opisali rzeczywisty charakter jego pracy, wyjaśniając jaki był zakres jego obowiązków na stanowisku pracy. Ich zeznania w całości zgadzały się z zeznaniami wnioskodawcy, stąd Sąd uznał je wszystkie za wiarygodne źródło ustaleń faktycznych, w szczególności co do sposobu ustalania i rozliczania wynagrodzenia wnioskodawcy w spornym okresie pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie Sąd wyjaśnia, że przedmiotem niniejszego postępowania jest odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 29 kwietnia 2013 r. odmawiającej przeliczenia podstawy wymiaru renty. Jest to o tyle istotne, że w sprawie wnioskodawcy w tej dacie została wydana także druga decyzja, która przeliczono wysokość renty, ponadto w krótkich odstęпах czasowych wydana została też decyzje o ustaleniu kapitału początkowego (9 maja 2013 r.) i decyzja odmawiająca prawa do emerytury (7 czerwca 2013 r.).

Odwołanie wnioskodawcy M. N. złożone od odmownej decyzji z dnia 29 kwietnia 2013 r. zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 15 w zw. z art. 21 ust 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury (renty) stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych „poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę albo przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne - w okresie 20 kolejnych lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku wybranych z całego okresu ubezpieczenia.” Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (ust. 2a art. 15).

Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 i ust. 2 cyt. ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru,
  - 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
  - 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

Równocześnie w § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) wskazano środki dowodowe stwierdzające wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalania podstawy wymiaru emerytury lub renty tj. zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymację ubezpieczeniową lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Bezsporne jest, iż wnioskodawca M. N. pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy od dnia stycznia 2001 r. i do obliczenia wysokości tego świadczenia przyjęto ostatnio wwpw - 54,42%.

Główny spór sprowadzał się do ustalenia wysokości wynagrodzeń wnioskodawcy od 1 kwietnia 1974 r. do 30 września 1991 r., a to wobec braku oryginalnej dokumentacji płacowej. Postępowanie sądowe umożliwiło ustalenie wysokości wynagrodzeń wnioskodawcy także w tym okresie. Mimo że nie zachowała się dokumentacja płacowa, to z zachowanych angaży jednoznacznie wynika, jakie były podstawowe składniki jego miesięcznego wynagrodzenia oraz jak się zmieniały w kolejnych latach. Są to niewątpliwie inne dokumenty na podstawie których można ustalić wynagrodzenie, jakie wnioskodawca musiał osiągnąć pracując w pełnym wymiarze godzin.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca był zatrudniony w Spółdzielni (...) w C. w pełnym wymiarze i stale wykonywał prace traktorzysty i kombajnisty. W zachowanych fragmentach akt osobowych wnioskodawcy znajduje się dokumentacja na podstawie, której możliwe jest ustalenie liczby dni pracy w Spółdzielni w poszczególnych latach od 1974 do 1991 r., jak również wysokości osiągniętego przez wnioskodawcę wynagrodzenia obliczonego według stawki godzinowej przy 26 dniach pracy w miesiącu wraz z dodatkiem stażowym.

Dane wynikające z angaży są bezsporne. Natomiast zakres świadczonej pracy, fakt iż wnioskodawca pracował ponad 8 godzin dziennie, także w soboty Sąd ustalił w oparciu

o zeznania świadków Z. W., Z. L. i J. L.. Faktyczny czas pracy wnioskodawcy determinowany był charakterem robót polowych. Niemniej Sąd założył, że wnioskodawca pracując w pełnym wymiarze czasu pracy codziennie, także w soboty musiał pracować co najmniej 8 godzin. Wprawdzie rodzaj świadczonych usług, a zwłaszcza praca kombajnisty w okresie żniw wskazują, że wnioskodawca mógł osiągnąć wyższe wynagrodzenie, jednak obecnie, z względu na brak dokumentacji płacowej oraz zestawienia godzin pracy, nie ma możliwości dokładnego rozliczenia tych godzin. Fakt świadczenia pracy w wymiarze co najmniej 208 godzin miesięcznie w ocenie Sądu, na podstawie całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie może budzić wątpliwości.

W tym miejscu wskazać należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami świadków i stron. Postępowanie dowodowe przed Sądem nie doznaje takich ograniczeń, jak przyjęto to w powołanym wyżej rozporządzeniu. Stąd możliwe było ustalenie zarobków wnioskodawcy w oparciu o dowody z innych dokumentów oraz zeznań świadków

Wypłata pensji zasadniczej i dodatku stażowego była dokonywana co miesiąc. Przyjęcie tych minimalnych kwot, które wnioskodawca musiał osiągnąć we wskazanych latach, spowodowało, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 111 ust. 1 pkt 3) wynosi 57,76% i jest wyższy od wyliczonego dotychczas – 54,42%.

Natomiast nie ma jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca otrzymywał premie, nagrody i wynagrodzenie za godziny nadliczbowe. Z zachowanych angaży wynika jedynie, że wnioskodawca miał przyznane prawo do premii regulaminowej. Jednak wobec braku regulaminów płacowych, w tym dotyczących zasad wypłacanych premii obecnie nie ma możliwości ustalenia czy, w jakiej wysokości i w jakich okresach wnioskodawca faktycznie otrzymał premię regulaminową oraz czy odprowadzono od niej należne składki na ubezpieczenie społeczne. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lipca 2007 r. II UK 36/07 LEX nr 390123 przyjął m.in., że w postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego wnioskodawcy. Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego, wywiedzioną z wysokości premii wypłaconych innym pracownikom.

Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi dysponować pewnymi danymi co do wysokości dochodów ubezpieczonego stanowiących podstawę obliczenia wysokości świadczeń emerytalnych. Wprawdzie w postępowaniu cywilnym sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do organu rentowego

w postępowaniu rentowym, jednak ustalenia dokonywane przez sąd muszą być oparte na konkretnych dowodach. Stosunek pracy ma bowiem zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia wynikających z obowiązujących przepisów można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia podstawy emerytury. W przypadku jednak takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłacenia premii oraz jej wysokość.

Zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu,

z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3.

W rezultacie w ocenie Sądu należało przyznać wnioskodawcy prawo do przeliczenia renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z uwzględnieniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 57,76%, począwszy od dnia 29 marca 2011 r., tj. od daty zgłoszenia wniosku o przeliczenie świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz w oparciu o powołane wyżej przepisy prawa orzeczono, jak w pkt I wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków oraz ponowna ocena dokumentów) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.